

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Controversiarum Inter Principes Cathedras Divi Thomæ
Doctoris Angelici, Et Scoti Doctoris Svbtilis**

Stümmel, Friedrich

Coloniæ Agrippinæ, 1680

QuæIV. De unitate, veritate, & bonitate, quatenus Deo ut includit rationem
entis, præcisè attribuuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84332)

Tomi primi pars altera, QUAESTIO IV.

De Vnitate, veritate & bonitate, quatenus Deo, ut includit rationem
Entis, praecise attribuuntur.

S U M M A R I U M.

1. Transcendentalis unitas non est in Deo praedicatum quidditativum. 155.
2. Deus in numerum non venit. n. 156.
3. Veritas transcendentalis in Deo est praedicatum

- secundi modi. n. 158.
4. Deus bonus est non solum bonitate quidditativa sed transcendentali. 159.

ARTICULUS I.

De Vnitate Dei.

Certum est apud omnes, quod propter infinitatem & supereminentem essendi rationem speciatim Deus summam sibi vendicer entis unitatem, quam SS. PP. colligunt ex summa Dei simplicitate, & S. Dionysius c. 1. de divin. Nomin. ad initium capitis Deum appellat unitatem, quae unitatem omnem facit unam, & S. Maximus in Scholiis ad

c. 7. de coelestia Hierarchia: *Deus monas est & unitas trisubstans*, de qua unitate Dei fuse disputant Theologi demonstrantes ex validissimis rationibus ac Argumentis unum Deum esse, non plures, potestque cum non sit nostri propositi de unitate naturae seu quasi specifica tractare videri *Smising Tract. 3. d. 1. q. 1. n. 14. & seqq.* & alii passim.

A S S E R T I O I.

Vnitas transcendentalis non est in Deo praedicatum quidditativum, sed
proprietas Essentiam Dei consequens.

Ratio patet ex supradictis & amplius perspicua fiet q. sequenti, potest autem ex eo breviter probari, quia Essentia divina concipi potest conceptu perfecte quidditativo & sub ratione entis infiniti non concepta divina unitate, consequenter unitas non habet rationem praedicati Essentiae divinae constitutivi. Solum difficultas exurgit ex dictis *Controv. 9. q. 6. num. 61. & seqq.* ubi expresse docuimus singularitatem esse de conceptu Dei quidditativo. Unitas autem est de conceptu singularitatis, singularitas enim est indivisibilitas, & haec est unitas, sed facilis est responsio quia ibi loquimur de singularitate seu unitate singulari pro fundamento seu natura Dei quidditative spectata, quia essentia divina ex suo

praecise conceptu talis est, ut eam sequatur indivisibilitas in plura inferiora, de qua ut statim dixi, indivisibilitate seu unitate non agimus, sed de transcendentali, quae convenit Deo praecise ut includit rationem entis. Si tamen quis instantiam faciat ex iis, quae dicuntur infra q. seq. num. 161. adhuc non evincer, quod unitas transcendentalis sit determinata ad unitatem naturae communis, quare alia est quaestio de unitate conveniente Divinae naturae praecise sumptae, quaerendo an sit specifica seu pluribus communis, an singularis, & alia de unitate transcendentali, quaerendo an sit indivisa in se & in quovis alio, ut patet consideranti, pro superfluo tamen de alia unitate addo Assertionem sequentem.

*Solutio
objectionis.*

* * *
* *

ASSERTIO

ASSERTIO II.

Deus licet sit summè unus, tamen nequit venire in numerum, adeo ut unus numero dici nec debeat nec possit.

156 **I**ta Scotus 1. d. 24. quæst. unica. S. Bonav. ibidem. a. 1. q. 1. S. Basilus epist. 143, referens calumniam quorundam, qui trium Deorum dogma tenuerunt, ait: Deum non esse unum numero, sed tantum unum Natura, nam quidquid, inquit, unum numero dicitur, hoc non unum est revera, neque natura simplex. Deus autem omnium confessione simplex est, & compositionis expers. Non est igitur unus numero Deus. Doctor subtilis l. c. probat Deum non posse sive ad intra sive ad extra numerari propter tria, quæ ad numerum requiruntur, quorum duo Deo non quadrant, Primum est, quod unitates, quæ sunt partes seu principium numeri, sint cuiusdam unitus rationis, non enim numerando dicimus primus homo, secundus Leo, tertius lapis, sed prima substantia homo, secunda Leo, tertius lapis, vel primus homo, secundus homo, tertius homo, & cætera. Secundum est, quod una sint condistincta sive nullum numeratorum includatur in altero. Tertium, quod unitas ordinentur ad invicem id est, quod in unitatibus sit potentialitas partis in totum, si enim quævis unitas sibi vendicaret actualitatem & perfectionem totius, etiam sibi vendicaret actualitatem; perfectio namque alterius unitatis contenta in toto, & sic licet essent plures secundum formales suas rationes emi-

nenter concurrerent in uno adeoque non omni modo numerum constituerent. Ita Subtilis Scotus ostendens propter defectum primæ & tertiæ conditionis Deum nullatenus esse numerabilem, ita ut nec Essentia divina cum tribus personis divinis, nec ipse personæ, nec Deus cum creatura numerum simpliciter constituunt, quoniam cum Deus omnia eminenter contineat, nullam potentialitatem, nec proinde numerabilitatem habere potest, nec ulla ratio simpliciter his potest esse communis, cum ut fusc actum Controv. superiori, ne quidem in ente conveniunt, quia ens in Deo & creatura non dicit unam rationem simpliciter & adæquate conceptibilem, sed solum imperfectè & inadæquate.

His non obstat quod tres personæ ternarium faciant, qui ille talis est absque ordine gradus & imperfectionis, & ut ait. S. Bernardus l. 8. de cons. c. 7. absque numero numerus, & S. Augustinus tract. 39. in Joannem quod verbis explicari non possit, quod numerus sit & non sit, & mox: Si quæris, quid tres, non est numerus, & iterum Bernardus l. c. Personas numero inquit, quæ non sint illa una Natura; illa una Essentia, illa una substantia; illa una Divinitas, Catholicus & minime hoc dabit. Constat ergo Deum excludere perfectum numerum.

157

ARTICVLVS II.

De veritate Dei.

Deum verum de Deo vero laudare magis, quam de veritate illius scribere oportet, ille enim totus est veritas, quæ est & Divinitatis character & quidditas juxta

proprium Dei oraculum: Ego sum qui sum. Loquendo de veritate essentiali quantum ad veritatem Dei transcendentalem & formalem, quia fusc de illa actum supra q. 2. brevissimè sit.

ASSERTIO VNICA.

Transcendentalis Dei veritas non est ejus prædicatum Essentiale & quidditativum, sed attributum consequens ad Essentiam divinam.

158 **H**æc patet ex dictis art. 1. nec eget alia probatione, præter ea, quæ ibi dicta, & ad quæ ibi sit remissio, eodem namque modo servata proportionem de Dei veritate sicut de unitate illius, loquendum est, cum enim Deus sit quoddam ens, imo eo modo, quo est, sit maximè ens, est maximè & excellentissimè verum ens, quia veritas sui esse sumitur ad proprium intellectum, quorum identificatur ob summam ejus simplicitatem & actualitatem, &

ita non habet veritatem suam ab aliquo ut principio, nec in aliquo ut subiecto, nec in ordine ad aliud ut mensuram, sed absolutissimè, unde in abstracto sine habitudine ad alteram dicitur Deus est veritas. Qua ratione S. Dionysius c. 3. de Divin. Nomin. ait: quod Deus sit non solum υπερταλως super perfectus, sed etiam αυτοτελης, id est, per se, & à se perfectus, adeoque per se & à se verus & veritas actualissima.

G 4

ARTICV-

Tomi primi pars altera, ARTICVLVS III.

De Bonitate Dei.

159 **D**eum esse bonum essentialiter & formaliter omnes omnino gentes & populi qui aliquam Divinitatis notionem habuerunt, unanimi consensu & una voce profitentur, imo apud quosdam populos, Dei & boni nomina synonyma sunt, sic Germani & Anoli alique populi, qui affine idioma cum Germanis usurpant, Deum vocant Gott id est Gut,

*Solus
Deus
no-
ster
bonus
est.*

quod ab ipso Christo Domino nostro comprobatur, dum enim compellaretur hisce vocibus: Magister bone. Luc. 18. Respondit, ut doceret se Deum esse, quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus, quasi diceret, inquit, Augustinus in Psalm. 117. si me bonum vis appellare, intellige & Deum.

A S S E R T I O.

Deus est bonus non solum bonitate quidditativa, sed & transcendentali & in bonitate perfectissimus.

160 **R**atio est, Deus enim nedum est bonus sibi habens omnem perfectionem sibi maxime convenientem, & necessario amabilem à se, sed est etiam bonus omnibus creaturis ut causa & finis earum, est bonus & amabilis Iustis, ut amicus, juxta id: *Quam bonus Israël Deus, his qui recto sunt corde.* Psalm. 72. Beatus est bonus, ut eorum summa felicitas, quæ est ultimum bonum visionis & fruitionis æternæ; poenitentibus bonus est ut Author remissionis gratia, secundum illud *Threnorum 3. Bonus est Dominus sperantibus in eum, ani-*

ma querenti illum; & illud psalmi 3. Mihi adhaere Deo bonum est. Unde rectè S. Bernardus *serm. de miseria hum.* Quid ergo quæris extra Deum, quid desideras præter illum? quid tibi placet sine ipso? ipse fecit omnia, ipse est omnia, quodcunque bonum cupis, quodcunque pulchrum quæris, totum in ipso invenies & ipso perfrueris. Cum ergo per omnia Deus noster sit tibi bonus, sit nobis & omni creaturæ bonus, sit benedictus in æternum & ultra, laudetur ab omnibus bonis, & super exaltetur ab omni creatura in æternum & ultra.

QUAESTIO V.

Quid resolvendum ad quæsitum principale de distinctione attributorum Dei transcendentium ab Essentia divina.

S U M M A R I U M.

1. Notabile discrimen inter proprietates entis ut sic, & entis in determinato genere. 161. 2. Passiones entis distinguuntur ab ente ut sic formaliter ex natura rei. 162. 3. Modus predicandi in primo & secundo modo diversa inserti predicata. 163.	4. Passiones entis cur dicant ens & aliquid aliud vide q. 1. hujus Contr. n. 127. & hic. n. 164. 5. Ens & unum diversos terminos oppositionis, & quales sortiuntur. 165. 6. Aliter Deus concipit ens unum quam ens bonum, Ibidem.

A S S E R T I O I.

Tenendo probabilissimam Scotistarum opinionem, quod unum verum bonum, sint veræ & reales Passiones entis, quæ addant aliquid positivum supra ens, illæ ab ente divino sive ab essentia Dei, distinguuntur non solum ratione ratiocinata, sed ex natura rei formaliter ante omne opus intellectus.

161 **A**n te probationem ut melius constet, quomodo distinctio Entis à suis passionibus statuenda sit ex natura rei, & quæ omnem intellectum cogitantem antevertat.

Recolenda sunt quæ egimus de ente ut sic *Contr. 10. q. 2. in digressionem ad quæstionem §. 1. & 2. a. n. 97. usque ad 114. scilicet quod ens ut sic non præferat realitatem adæquatam & à parte*